Marginalia Historica 2/2024 9–40

„Muž svérázné postavy“ Vincenc Oehm a jeho zapomenutá knižní sbírka

Lenka Smolková Nemravová

Abstract: The Singular Character of Vincenc Oehm and His Forgotten Book Collection
Vincenc Oehm was a catholic priest, teacher and writer whose assorted private book collection did not survive as a whole, leaving instead volumes scattered amongst various libraries throughout the Czech Republic. The article lists book titles both attributed and not yet attributed to Oehm and briefly comments on how the former got into the possession of their present owners.

Keywords: Vincenc Oehm (1854–1935); church of St John of Nepomuk on the Rock; bookplates; book collection reconstitution; National Library of the Czech Republic; National Museum Library

DOI: 10.14712/30298393.2026.12

© 2026 The Author. This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0), which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original author and source are credited.

Dne 20. května 1935 se od kostela sv. Jana Nepomuckého na Skalce, stojícího u Karlova náměstí v Praze, pohyboval pohřební průvod směrem na Olšanské hřbitovy. O čtyři dny dříve totiž zemřel tamější administrátor, *„muž svérázné postavy“*, Vincenc Oehm.[1] Nejobsáhlejší nekrolog věnoval emeritnímu profesorovi a čestnému konzistornímu radovi *Časopis rodopisné společnosti československé v Praze*, který připomínal zvláště jeho činnost coby spisovatele se zaměřením na protireformaci či různé místopisné a rodopisné statě.[2] Jako spisovatele a strážce památek svatojanských ho označil Spolek českých bibliofilů ve svých *Marginaliích*.[3] O rok dříve připomněl právě tento věstník Oehmovo osmdesátileté životní jubileum a zmiňoval jeho *„sbírku staré i nové svatojanské literatury, rytin a uměl. předmětů“*, které shromažďoval na Skalce v Praze.[4] Nebylo to poprvé, kdy se na stránkách tisku objevila informace o unikátní sbírce: „[…] *prof. Dr. Oehm schraňuje vše, co má znak této doby* [doba „temna“ – pozn. autorky]. *Nesleduje nijaké tendence: jsou tu staré tisky, obrázky, rytiny i sošky, a třeba jen zkušené ruky historikovy, aby z tohoto nepřeberného množství barokové antikvity vybrala musejní věci, mající skutečnou cenu historickou anebo uměleckou.*“[5] Jméno Vincence Oehma se objevilo i na jubilejní svatováclavské výstavě roku 1929, kam zapůjčil jednu ze svých knih.[6]

Kdo byl onen středoškolský profesor a později administrátor na Skalce v Praze? Co obsahovala jeho sbírka, zvláště pak knihovna, která jistě byla na přelomu 19. a 20. století známa ve společenském povědomí? A dá se dnes vůbec tento knižní soubor virtuálně zrekonstruovat? Následující studie se pokusí na tyto otázky alespoň částečně odpovědět.

1) Zpráva o úmrtí viz: *Čech. Politický týdeník katolický* 21, 25. 5. 1935, s. 10.
2) Oehm byl téměř od založení řádným členem Rodopisné společnosti. Nekrolog viz: Zdeněk KRISTEN, *† ThDr. Vincenc Oehm*, Časopis Rodopisné společnosti československé v Praze 1, 1935, s. 81.
3) *Marginalie. Věstník Spolku českých bibliofilů* 5, 1935, s. 85.
4) *Marginalie. Věstník Spolku českých bibliofilů* 1–2, 1934, s. 4.
5) Josef HAIS TÝNECKÝ, *Nalezen starý rukopis o popravě na Staroměstském rynku*, Večer. Lidový deník 288, 21. 12. 1922, příloha, s. [1].
6) Bude pojednáno níže.

Život Vincence Oehma

Vincenc se narodil dne 3. ledna 1854 manželům Františkovi a Anně Oehmovým, pokřtěn byl o tři dny později u sv. Haštala v Praze.[7] Mezi lety 1864 a 1872 navštěvoval C. k. akademické gymnasium v Praze, kde studium zakončil maturitou dne 17. července 1872.[8] Následovaly čtyři roky teologie v arcibiskupském semináři na tehdejší Karlo-Ferdinandově univerzitě v Praze. V prvním ročníku byl jeho spolužákem mezi jinými i Emil Frida (Jaroslav Vrchlický), který *„již tehdy své básně sypal z rukávu a v největší zlosti praštil pérem, když zazvonilo k večeři“*.[9] Vrchlický na rozdíl od Oehma ze semináře již po Velikonocích vystoupil a přešel na filozofickou fakultu. Oehm studia dokončil a byl vysvěcen na kněze dne 16. července 1876.[10]

Jeho prvním působištěm po ordinaci se stala obec Liteň. Jako farář zde byl činný pouze pár měsíců od září do prosince 1876.[11] V lednu následujícího roku byl přeložen jako kaplan do Kouřimi, kde setrval do konce září 1880. Z města, odkud si *„odnesl mnoho radostných upomínek z prvních let kněžského svého života“*, se poté na pozici kaplana přesunul do pražského Týnského chrámu.[12] Z této doby se k Oehmově činnosti nedochovalo mnoho pramenů, ale z tehdejšího tisku či pamětí lze získat alespoň střípky informací. Jisté je, že podporoval Museum království českého, jak bude ukázáno níže, a s ním i Matici českou.[13] Dále se stal například členem nově založeného družstva Vlast (Vlasť) – 24. září 1884 se účastnil na Žižkově jeho první řádné valné hromady.[14] V pozdějších letech byl členem výboru

7) Archiv hlavního města Prahy (dále jen AHMP), Sbírka matrik, sign. HŠ N15, fol. 18. Někdy je špatně uváděno datum 23. ledna 1854. Viz například: heslo *Oehm Vincenc*, in: Ottův slovník naučný, sv. XVIII, 1902, s. 655; heslo *Oehm Vincenc*, in: Jaroslav Kunc, Kdy zemřeli…? Přehled českých spisovatelů a publicistů zemřelých v letech 1967–1970, 1935–1936, Praha 1970, s. 147.
8) AHMP, fond (dále jen f.) Jiráskovo gymnasium Praha II. – Nové Město, Resslova 10, osobní spisy profesorů, neuspořádáno.
9) *Čech. Politický týdeník katolický* 92, 9. 4. 1914, s. 6.
10) Národní archiv (dále jen NA), f. Archiv pražského arcibiskupství (dále jen APA III), 1876–1920, k. 1539, inv. č. 354, žádost o propůjčení děkanského beneficia v Kouřimi.
11) Josef KREISINGER, *Liteň a přifařené k ní obce*, Beroun 1896, s. 34.
12) Takto charakterizoval svůj pobyt v předmluvě ke svému dílu o historii Kouřimi. Viz: Vincenc OEHM, *Paměti královského města Kouřimě. Díl 1. Od založení župního hradu až do začátku válek husitských (r. 1419)*, Praha 1894, předmluva.
13) Např. v roce 1881 přispěl 10 zl. a 50 kr., viz: *Časopis Musea království Českého* 2, 1881, s. 328.
14) Tomáš Josef JIROUŠEK, *Tomáš Škrdle: jeho život, práce a působení ve družstvu Vlast a v katolickém životě v l. 1880–1913*, Praha 1917, s. 22. Od svého založení až do roku 1906 byl používán název družstva (a stejnojmenného měsíčníku) Vlasť. Poté se používala varianta bez háčku.

Historického kroužku družstva Vlast.[15] Roku 1884 se podílel v řadách slavnostního komitétu pro Velehradskou slavnost na organizaci této události (komitét vzešel ze schůzí Katolicko-politické jednoty pro království české, které byl týnský kaplan rovněž členem). Na následující rok totiž připadlo tisící výročí smrti sv. Metoděje, a přípravy na velehradskou pouť tak byly velkolepé. Oehm se dostal do užšího komitétu, v němž byl zvolen zapisovatelem.[16] V rámci svého členství v Katolicko-politické jednotě pronesl dne 31. srpna 1884 na valné schůzi v Třeboni přednášku s názvem *O zhoubných následcích nezřízeného čtení*.[17] Vystoupil jako poslední řečník a doporučoval čtenářům lepší výběr knih těmito slovy: *„Koho pak popadla, drží, zabíjí čtením a nepustí kůži leč plná krve pijavka.“*[18]

Sám Oehm byl již v osmdesátých letech 19. století literárně činný. Pravidelně přispíval do katolického týdeníku *Blahověst*, kde například přeložil z němčiny na pokračování povídku Adolpha Kolpinga (1813–1865). Překlad nazval *Dejte, a bude Vám dáno!*.[19] Mimo církevní a literární kariéru se také jako kněz staral o svoji rodinu. Dne 5. srpna 1882 oddal svého mladšího bratra Františka (* 1856) s Bertou Dautzerovou u sv. Mikuláše na Malé Straně.[20] Roku 1883 křtil svého synovce Arthura, který dostal právě po něm druhé jméno Vincenc.[21] A o dva roky později pokřtil i svou neteř Bertu Marii.[22]

V druhé polovině osmdesátých let 19. století se v Praze rozhodl, vedle své činnosti v Týnském chrámu, věnovat i učitelství. Od 15. září 1886 byl zaměstnán jako výpomocný katecheta, tedy suplující učitel náboženství, při

15) *Vlast. Časopis pro poučení a zábavu* 10–11, 1924, s. 496.
16) *Komitét pro slavnost velehradskou v r. 1885*, in: Kalendář katolicko-politické jednoty pro království české na obyčejný rok 1885, Praha 1884, s. 49–50.
17) *Oznámení o schůzi*, Budivoj 68, 24. 8. 1884, s. [4].
18) *Občasná, valná schůze katol.-politické jednoty pro království České*, in: Kalendář katolicko-politické jednoty pro království české na obyčejný rok 1885, Praha 1884, s. 108. Oehm použil citát z Horatiova listu *Ad Pisones*.
19) V *Blahověstu* není u těchto textů na pokračovaní uvedené autorství, ale Oehm vypsal svá díla do osobního spisu vyplňovaném později na gymnáziu v Žitné ulici. Viz: AHMP, f. Jiráskovo gymnasium Praha II. – Nové Město, Resslova 10, osobní spisy profesorů, neuspořádáno.
20) AHMP, Sbírka matrik, sign. MIK O13, fol. 221. František byl vrchním účetním u České severní dráhy. Viz: Václav LEŠER (ed.), *Adresář královského hlavního města Prahy a sousedních obcí Bubenče, Dejvic, Karlína, Košíř, Libně, Michle, Nuslí, Smíchova, Král. Vinohrad, Vršovic a Žižkova*, Praha 1901, Oddíl III., s. 191.
21) AHMP, Sbírka matrik, sign. ŠT N33, fol. 43.
22) Tamtéž, fol. 156.

Obr. 1: Vincenc Oehm jako výpomocný katecheta na Akademickém gymnáziu v letech 1887–1889 (Zdroj: Archiv hlavního města Prahy, f. Akademické gymnázium, Praha 1, Štěpánská 22, fotoalbum pedagogů školy, druhá polovina 19. století, inv. č. 1, fol. 11)

C. k. ústavu pro vzdělávání učitelů v Praze.[23] Po několika měsících přešel z učitelského ústavu na „své“ C. k. akademické gymnasium.[24] Následující školní rok, tedy 1887/1888, daroval do knihovny profesorů hned několik titulů, například Gebauerovy *Příspěvky k historii českého pravopisu a výslovnosti staročeské* nebo *Výbor z literatury české (Díl druhý)* od Karla Jaromíra Erbena.[25] Je to první doklad knižního daru, který Oehm učinil. Jak bude ukázáno níže, knihy darovával rád, a to i přímo ze své knihovny.

23) Zde působil jako suplující učitel náboženství od 16. září 1886 do 1. února 1887. *Jubilejní almanach 1848–1948. Amerlingova státního mužského učitelského ústavu v Praze II.*, Praha 1948, s. 183.

24) Výpomocným katechetou byl ustanoven od 16. února 1887. Viz: *XXIII. výroční zpráva cís. král. akademického gymnasia v Praze*, Praha 1887, s. 34.

25) Celkem šlo o šestnáct titulů, z nichž jen pět bylo uvedeno konkrétně. Více *XXIV. výroční zpráva cís. král. akademického gymnasia v Praze*, Praha 1888, s. 55. Dnes se v knihovně Akademického gymnázia nachází pouze jeden z jmenovaných titulů, a to Erbenův *Výbor z literatury české*. Kniha však neobsahuje žádnou vlastnickou značku, vyjma razítka gymnázia, a navíc byla nově převázána. Nelze tedy odhadnout, zda se jedná o Oehmův dar. Přírůstkové knihy (či knihy darů) se z této doby nedochovaly.

Jako suplent působil na akademickém gymnáziu do konce ledna roku 1889. Ke stejnému dni skončil i s pozicí kaplana v Týnském chrámu. Důvod byl prostý. Již o necelý rok dříve, 28. března 1888, získal aprobaci z náboženství pro vyšší gymnázia a mohl se tak stát plnohodnotným učitelem.[26] Navíc v listopadu 1888 dokončil i svůj doktorát z teologie.[27] Dne 30. ledna 1889 byl proto jmenován učitelem náboženství na C. k. reálném a vyšším gymnáziu v Příbrami. Zároveň se stal též správcem tamější školní kaple, do které již první rok svého nástupu věnoval krucifix a obraz Panny Marie.[28] S různými dary, knihy samozřejmě nevyjímaje, pokračoval i v dalších letech. Roku 1895 přibyla díky němu do kabinetu přírodnin záhněda a křišťál, o sedm let později též šiška pinie.[29] Do sbírky hudebnin věnoval roku 1900 deset exemplářů zpěvníku *Enchiridion Gradualis Romani*.[30] A o rok později daroval pro změnu do žákovské knihovny, jejímž byl správcem, Sienkiewiczovu *Potopu*.[31] Finančně rovněž přispíval do Jungmannova nadání, což byl spolek na podporu chudých žáků příbramského gymnázia.[32]

26) Karel I. ČERNÝ (ed.), *Stav osob professorstva českého ve školním roce 1913–1914*, in: Kalendář českých profesorů, roč. XIII, Praha 1914, s. 167.

27) Promován na doktora byl 22. listopadu 1888. Archiv Univerzity Karlovy, f. Matriky Německé univerzity v Praze, inv. č. 1, Matrika doktorů německé Karlo-Ferdinandovy univerzity v Praze (1882–1892), fol. 131. O jeho povýšení na doktora teologie informoval i *Hlas. Časopis církevní* 270, 23. 11. 1888, s. [2]. Jeho disertace nesla název *Cujus momenti erat Victoria in Monte Albo pro re catholica*. Michal SVATOŠ (ed.), *Disertační práce theologické fakulty Karlo-Ferdinandovy university v Praze 1809–1881 a teologické fakulty býv. Německé university v Praze (1882) 1891–1945*, Praha 1976, s. 11. (Inventář k archivnímu fondu uloženém v Archivu Univerzity Karlovy.)

28) *Zpráva o c. k. real. a vyšším gymnasiu v Příbrami 1889*, Příbram [1889], s. 81, 82 a 92.

29) *XVI. program c. k. realného a vyššího gymnasia v Příbrami za školní rok 1895*, Příbram [1895], s. 46; *XXIII. program c. k. realného a vyššího gymnasia v Příbrami za školní rok 1901/2*, Příbram 1902, s. 39.

30) *XXI. program c. k. realného a vyššího gymnasia v Příbrami za školní rok 1900*, Příbram 1900, s. 51.

31) *XXII. program c. k. realného a vyššího gymnasia v Příbrami za školní rok 1901*, Příbram 1901, s. 34. Správcem této knihovny se stal roku 1900. Viz: *XXI. program c. k. realného a vyššího gymnasia v Příbrami*, s. 48. Do dnešních dní se bohužel žádné knihy darované Oehmem na gymnáziu v Příbrami nedochovaly. Za ověření autorka děkuje knihovnici příbramského gymnázia Petře Kašparové.

32) *XVIII. program c. k. realného a vyššího gymnasia v Příbrami za školní rok 1897*, Příbram 1897, s. 53; *XIX. program c. k. realného a vyššího gymnasia v Příbrami za školní rok 1898*, Příbram 1898, s. 76.

A jak vnímali profesora náboženství a jeho výuku přímo studenti? Budoucí profesor teoretické a fyzikální chemie na České vysoké škole technické v Brně Jiří Baborovský (1875–1946), jeden z jeho žáků, na něj později zavzpomínal takto: *„Na vyšším gymnasiu nic jsem se tak nenadřel (v pravém slova smyslu) jako náboženství, kterému nás učil katecheta dr. Oehm, vzdělaný kněz; nejen učil, nýbrž nám i celé stati diktoval. Musím se přiznati, že jsem tomu, co nám tehdy vykládá, náležitě porozuměl, až když jsem se za svého universitního studia obíral filosofií a připravoval se na rigorosum filosofické.“*[33]

Další student, kterým byl Hanuš Jelínek (1878–1944), pozdější básník, esejista a divadelní kritik, otiskl ve svých pamětech *Zahučaly lesy* i Oehmův fyzický popis: *„Charakteristickou postavou sboru byl katecheta dr. Oehm. Byl to veliký, silný muž, měl nízké čelo pod hustými černými vlasy, nápadně silné obočí nad malým, trochu povyhnutým nosem, a silné čelisti. Rozhodně nebyl krasavec a překotná výmluvnost, která začínala obyčejně koktáním, nedodávala mu přílišné vážnosti. Náboženství jsme se musili učiti velmi důkladně, ale nelituji toho. Výbojná horlivost dra Oehma urychlila náboženskou krisi, kterou jsem asi v kvintě procházel, a způsob, jímž při apologetice snažil se nás přesvědčiti, docílil u mne právě opačného výsledku.“*[34] Ve své knize si na profesora náboženství vzpomněl ještě jednou a fyzický popis doplnil i o něco málo z povahy svého profesora: *„Velmi rád měl jsem přítele Bohumila Hobzka, rodáka z Kuní u Petrovic na Sedlčansku, kde jsem v jeho rodném statku byl hostem v kvintě o Velikonocích. Hobzek byl veliký, snědý hoch. Mluvil zvučným basem, a jednoho dne při náboženství, kdy dr. Oehm tvrdil, že Komenský si vypůjčil své myšlenky z díla jakéhosi jezuity, ozval se v zadní lavici Hobzkův hlas zvučným: ‚Oho!‘ Dr. Oehm v odpověď se rozkřikl, dodávaje svým slovům důrazu údery kotníků o katedru: ‚Důkaz je v knize: Jansen Geschichte des Deutschen Volkes.‘“*[35]

Do třetice se o svém vyučujícím zmínil spisoval, básník a knihovník Quido Maria Vyskočil (1881–1969): *„Zcela zvláštní postavení zaujímal mezi všemi katecheta dr. Oehm, s nímž se málokterá třída dovedla dorozuměti, ale který právě k nám přilnul tím opravdověji, čím vážněji jsme se mu snažili vyhověti;* […] *Maturita dopadla dobře, až na to, že jsem si v mathematice trochu*

33) *Jubilejní almanach gymnasia v Příbrami 1871–1946*, Příbram 1946, s. 72.
34) Hanuš JELÍNEK, *Zahučaly lesy. Kniha vzpomínek*, Praha 1947, s. 66.
35) Tamtéž, s. 118.

zaplaval. ‚Tak jsem se o vás třásl,' svěřil mi po zkoušce dr. Oehm, který seděl po celou dobu našich zkoušek a modlil se za nás z breviáře."[36]

Mimo práci profesora a bohoslužeb ve školní kapli se Oehm věnoval i dalším činnostem. Například roku 1892 založil v Příbrami Konferenci sv. Jakuba na podporu chudých a již o dva roky později zde bylo 24 aktivních členů.[37] V roce 1896 rozšířila Konference svou působnost také do Březových Hor (dnes součást Příbrami) a přilehlých obcí. Pomáhala například několika chudým s placením nájemného či umístit sirotka do sirotčince Milosrdných sester svatého Karla Boromejského v Karlíně.[38] Vedle podpory chudých směřoval, jak se zdá, jeho zájem zpátky na Kouřimsko. V srpnu roku 1895 objevil v presbyteriu kostela sv. Jiljí v Uhlířských Janovicích gotické fresky.[39] O rok dříve si dokonce podal žádost o propůjčení děkanského beneficia v Kouřimi. Ve své žádosti zmiňoval i svůj průzkum městského archivu, kde se pustil v *„prázdných chvílích"* do bádání o počátcích města a zkoumání městských knih.[40] Právě roku 1894 mu po delší době, kterou potřeboval na přípravu, vyšly tiskem *Paměti královského města Kouřimě. Díl 1. Od založení župního hradu až do začátku válek husitských (r. 1419)*.[41] Sám Oehm zpožděné publikování svého textu vysvětloval nejen tím, že jakožto učitel a kněz nemá příliš mnoho času, ale *„k vydání monografie bylo mně třeba také předběžných studií dějepisných a paleografických, které nemožno též za měsíc neb dva odbýti"*.[42] Je patrné, že s historickým bádáním teprve začínal. A co se týče žádosti o místo v Kouřimi, tak vše vypadalo velmi nadějně. Dokonce i dobový tisk informoval o Oehmově zvolení za místního děkana.[43] Nakonec však byla jeho žádost zamítnuta.

36) Jan VONDRÁČEK (ed.), *Almanach vydaný na oslavu půlstoletého trvání gymnasia v Příbrami 1871–1921*, Příbram 1921, s. 61–63.
37) *Vlasť. Časopis pro poučení a zábavu* 7, 1895–1896, s. 695.
38) *Jahresbericht des Vereins vom hl. Vincenz von Paul für freiwilige Armenpflege im Königreiche Böhmen für das Jahr 1896*, Prag [1896], s. 29.
39) O objevu informovaly hned v srpnu *Národní listy*. Viz: *Z Uhlířských Janovic (staré malby)*, Národní listy 233, 24. 8. 1895, s. 3. Později podal zprávu i časopis *Method*, viz: *Nalezené staré malby*, Method. Časopis věnovaný umění křesťanskému 11, 30. 11. 1895, s. 131.
40) NA, f. APA III, inv. č. 354, k. 1539, žádost o propůjčení děkanského beneficia v Kouřimi.
41) Vincenc OEHM, *Paměti královského města Kouřimě. Díl 1. Od založení župního hradu až do začátku válek husitských (r. 1419)*, Praha 1894.
42) Literární archiv Památníku národního písemnictví (dále jen LA PNP), f. Bernau Bedřich, dopis Vincence Oehma Bedřichu Bernauovi (1849–1904) ze dne 25. ledna 1894.
43) O zvolení děkanem dne 6. září 1894 informovaly např. *Katechetické listy. Časopis katechetů československých* 1, 1894–1895, s. 24.

O dva roky později si podal další žádost. Tentokrát šlo o místo faráře ve Vršovicích po zemřelém Josefu Šaškovi († 1896). Ovšem ani tentokrát mu to z neznámých důvodů nevyšlo. Vincenc Oehm tak zůstal i nadále v Příbrami, a jak se zdá, ponořil se opět více do historického výzkumu, konkrétně do středověku a raného novověku. Nejprve mu roku 1897 vyšel *Protokol reformační kommisse, konané r. 1628 v krajích Bechyňském, Prachenském a Plzenském*. Jak sám v úvodu popisuje, dostal se k protokolu čirou náhodou *„pátraje po knihách, které někdy náležely jesuitské kolleji v Březnici“*, a přitom ho březnický zámecký kaplan upozornil právě na tento pramen.[44] Edice vyšla nákladem Královské české společnosti nauk na doporučení jednoho ze členů, historika a univerzitního profesora Josefa Kalouska (1838–1915). Jak se zdá, byl původní Oehmův úvod mnohem delší, ale právě na Kalouskovu připomínku ho přepracoval. Z dochované korespondence je dále patrné, že se Oehm věnoval v této době historii vikariátů.[45] Jeho poznámky a výpisky posloužily pak o několik let později Antonínu Podlahovi při sepsání prvního dílu *Posvátných míst království Českého*.[46]

O tři roky později Oehm uveřejnil text *Karel IV. odmítá návrhy římského tribuna Koly di Rienzo*.[47] A poté si na druhé pololetí školního roku 1900/1901 zažádal o dovolenou, která mu byla výnosem ministerstva ze dne 5. února 1901 povolena.[48] Možná se v té době začal věnovat dalšímu historickému tématu ze středověku, protože pravděpodobně v roce 1903 mu vyšla vlastním nákladem studie *Jak vypadala Příbram v roce 1379*.[49] Tímto textem se Oehm s Příbramí rozloučil – a to nejen obrazně, ale i reálně.

---

44) Vincenc OEHM, *Protokol reformační kommisse, konané r. 1628 v krajích Bechyňském, Prachenském a Plzenském*, Praha 1897, s. [1].

45) Archiv Národního muzea, f. Josef Kalousek, inv. č. 450, dopis Vincence Oehma Josefu Kalouskovi ze dne 11. května 1897.

46) Antonín PODLAHA, *Posvátná místa království Českého. Dějiny a popsání chrámů, kaplí, posvát. soch, klášterů i jiných pomníků katol. víry a nábožnosti v království Českém*, Praha 1908, s. VI.

47) Vincenc OEHM, *Karel IV. odmítá návrhy římského tribuna Koly di Rienzo*, in: XXI. program c. k. realného a vyššího gymnasia v Příbrami, s. 3–30.

48) *XXII. program c. k. realného a vyššího gymnasia v Příbrami*, s. 17.

49) V tiráži není uveden rok vydání, ale na titulní straně Oehm *„podává obecenstvu Příbramskému na rozloučenou“*. Vincenc OEHM, *Jak vypadala Příbram v roce 1379. Studie na základě berního rejstříku z roku 1379 a urbářů panství arcibiskupského*, Příbram [1903].

Po čtrnácti letech změnil středoškolský profesor své působiště a od září 1903 nastoupil na C. k. gymnázium v Žitné ulici v Praze.[50] Stejně jako předchozí školy i knihovna v Žitné od něj obdržela během následujících let několik darů. Šlo například o *Rozmach kapitalismu a majetek církve* od R. Vrby nebo *Satyrikon* od římského spisovatele Petronia.[51] Z výročních zpráv gymnázia je patrné, že se v těchto letech začal zhoršovat profesorův zdravotní stav. Několikrát mu byl snížen úvazek či měl celé pololetí dovolenou ze zdravotních důvodů. Často si také bral volno na vědecká studia (teologická či historická).[52] A aby toho neměl málo, tak pravděpodobně od roku 1905 byl ještě činný jako kaplan u sv. Jana Nepomuckého na Skalce v Praze 2.[53] S tehdejším místním administrátorem Karlem Jaenigem (1835–1914) měl navíc ze začátku spory. Jaenig si na Oehma několikrát stěžoval – šlo například o rozdělení funkcí bohoslužebných. Oehm přijal místo zdejšího kaplana s tím, že ho dokázal skloubit se svými učitelskými povinnosti. Ovšem Jaenig se dožadoval toho, aby Oehm sloužil více mší. Stížnost se týkala i dalších malichernějších věcí – omezení přístupu světla v lodžii, sušení prádla na půdě či využívání místa ve sklepě.[54] Vše se nakonec urovnalo

50) Na Oehmovo místo byl skutečným učitelem jmenován suplent gymnázia v Žitné ulici Ladislav Fiala. Josef FRYŠ a kol., *Pamětní kniha reálného gymnasia v Příbrami 1871–1920. Přepis rukopisného originálu nejstarší kroniky příbramského gymnázia*, s. 93 [online], [citováno dne: 4. 1. 2026]. Dostupné z: https://gympb.cz/wp-content/dokumenty/Kronika%201871-1920.pdf.

51) Rudolf VRBA, *Rozmach kapitalismu a majetek církve. Sociální úvahy*, Brno 1907; v případě Satyrikonu není jasné, o jaké vydání šlo. Viz: *XXI. výroční zpráva c. k. státního gymnasia v Praze v Žitné ulici za školní rok 1907–8*, Praha 1908, s. 58; *XXIII. výroční zpráva c. k. státního gymnasia v Praze v Žitné ulici za školní rok 1909–10*, Praha 1910, s. 34.

52) Srov. výroční zprávy C. k. státního gymnasia v Praze v Žitné ulici ze školních let 1906/1907 až 1914/1915.

53) Žádost o místo kaplana si podal pravděpodobně roku 1904, od roku 1905 byl zapsán již jako kaplan. Vyplývá to z elenchů k podacím protokolům arcibiskupské konzistoře z let 1899–1935 uložených v Národním archivu. Tyto spisy se však bohužel nedochovaly. Za uvedené informace děkuje autorka Jarmile Dubské.

54) NA, f. APA III, č. j. 10300/1906, Administrace Praha 2, kostel sv. Jana Nepomuckého na Skalce, P. Jaenig – P. Oehm, vyřízení sporu. V této době žil na Skalce spolu s Oehmem pravděpodobně i jeho otec František, který zemřel právě v říjnu roku 1906. AHMP, Sbírka matrik, sign. TRP Z12, fol. 9. Vincenc společně se svým bratrem Františkem oficiálně poděkovali všem, kdo se účastnili pohřbu jejich otce. Viz: *Díkuvzdání*, Čech 300, 31. 10. 1906, s. 8. Oehmova matka zemřela na zánět ledvin již roku 1891. AHMP, Sbírka matrik, sign. HŠ Z9, fol. 226 (232).

a oba muži spolu v jednom domě žili dalších devět let, než mons. Jaenig 6. října 1914 zemřel. Novým administrátorem na Skalce se poté stal právě Oehm, který krátce po jmenování skončil s vyučováním náboženství.[55]

Z desátých let 20. století jsou doloženy další dva Oehmovy dary veřejným institucím. Ovšem tentokrát se nejednalo o soudobé publikace, ale o dvě archiválie, které putovaly do Zemského archivu Království českého. Roku 1913 šlo o rukopis z konce 16. století obsahující registra na posudné kraje hradeckého z let 1593–1594.[56] O několik let později věnoval do stejného archivu *Registra urburní městys Klecan* z roku 1629.[57]

Dne 21. prosince 1922 přinesl lidový deník *Večer* zprávu s názvem: *Nalezen starý rukopis o popravě na Staroměstském rynku*. V ní se píše, že Oehm objevil v archivu jakési pražské fary rukopis *„líčící podepsaným současníkem průběh popravy na Staroměstském náměstí roku 1621“*. Oehm ho měl údajně předat někomu ze Zemského muzea k posouzení.[58] Kam se však tento text dostal, je dodnes nejasné.[59]

Oehm i v této době historicky bádal.[60] Již roku 1918 mu ve *Sborníku historického kroužku* vyšla studie *Příspěvek ku kazatelské literatuře sv. Janské v XVIII. století*, kde se zabýval česky psanými kázáními věnovanými

55) Od 1. září 1915 byl ve výslužbě. Florián HORUT (ed.), *Stav osob professorstva českého ve školním roce 1915–1916*, Praha, s. 313.

56) Jan Bedřich NOVÁK (ed.), *Zprávy Zemského archivu Království českého V.*, Praha 1918, s. 325. Registra nalezl Oehm v knihovně březnického zámku a poznatky z nich publikoval v příloze královehradeckého periodika *Obnova*. Viz: Vincenc OEHM, *Posudné odvedené z kraje Hradeckého v roce 1593–1594 (od 1. května 1593 do konce dubna 1594)*, Obnova 32, 8. 8. 1913, příloha, s. [1] a Obnova 33, 14. 8. 1913, příloha, s. [1].

57) Jan Bedřich NOVÁK (ed.), *Zprávy českého zemského archivu VI.*, Praha 1924, s. 315.

58) Josef HAIS TÝNECKÝ, *Nalezen starý rukopis o popravě na Staroměstském rynku*, příloha, s. [1].

59) Pokud by se připustila domněnka, že zůstal v muzeu, tak svazek blížící se nejvíce popisu je rukopis *Sub Ferdinando IIdo habita Executio contra rebelles*. Status Bohemiae. Anno 1621, sign. XIII F 31. Jak se do muzea dostal, však není možné říci. K jeho katalogizaci došlo až v osmdesátých letech a jako původ je uvedeno pouze *„ze staré zásoby“*. Rukopis neobsahuje žádnou provenienční značku.

60) Na počátku 20. století se podílel na díle Justin Václav PRÁŠEK a kol., *Království české I. Střední Čechy*, Praha 1907 (kapitoly k okresu příbramskému s. 173–196 a hořovickému s. 196–216).

sv. Janu Nepomuckému.[61] Později prozkoumal staroboleslavskou matriku z přelomu 17. a 18. století.[62]

Ve dvacátých letech utrpěl vážný úraz, když si na kluzkém chodníku zlomil pravou nohu. K této nehodě došlo krátce před Vánocemi roku 1923 v ulici V Jámě nedaleko Václavského náměstí. Zraněný byl převezen do všeobecné nemocnice a skončil v péči na chirurgické klinice doktora Otakara Kukuly.[63] Možná právě toto zranění ho mohlo přivést k jakési životní bilanci, jejímž důsledkem bylo darování několika desítek svazků do knihovny dnešního Národního muzea, jak o tom bude pojednáno níže.

S přibývajícím věkem začaly Oehma pravděpodobně trápit různé zdravotní neduhy. Mezi lety 1931 a 1934 tak strávil každý rok několik dní v Mariánských Lázních.[64] O velkých bolestech v pravé ruce psal například v dopise profesoru teologie z olomoucké univerzity Josefu Vašicovi (1884–1968). Vašica od něho žádal úvahu k dílu Jana Tannera *Muž apoštolský* týkající se života Alberta Chanovského z Dlouhé Vsi (1581–1643). Oehm srovnával Tannerovu latinskou verzi s verzí českou a poslal k tomu Vašicovi několik poznámek s omluvou za zdržení způsobené několika faktory. Oehm musel navštívit muzeum (pravděpodobně Národní) několikrát, protože mu překlad odmítli půjčit domů. Navíc se mu nakupily administrátorské povinnosti a v neposlední řadě již zmiňované zdravotní komplikace, kvůli kterým musel odjet na týden do poděbradských lázní. Na oplátku za své komentáře žádal Oehm zaslání jednoho exempláře.[65] Vašica se totiž rozhodl Tannerovo dílo znovu vydat, k čemuž skutečně roku 1932 došlo.[66]

---

61) Vincenc OEHM, *Příspěvek ku kazatelské literatuře sv. Janské v XVIII. století*, Sborník historického kroužku (dále jen SHK) 1–2, 1918, s. 60–85. O publikaci, z níž vycházel, bude pojednáno níže.

62) Text vyšel na pokračování. Viz: Vincenc OEHM, *Matrika Staro-Boleslavská 1682–1730*, SHK 3–4, 1922, s. 117–126; SHK 1–2, 1923, s. 31–34.

63) O nehodě informoval *Čech. Politický týdenník katolický* 350, 22. 12. 1923, s. 6.

64) *Marienbader Kurliste (Seznam lázeňských hostů v Mariánských Lázních)* z let 1931 až 1934 [online], [citováno dne: 3. 9. 2025]. Dostupné z: https://www.portafontium.eu/contents/kurliste/.

65) LA PNP, f. Vašica Josef, dva dopisy Vincence Oehma Josefu Vašicovi z 26. října 1931.

66) Vašica ve svém komentáři věnoval Oehmovi poděkování. Jan TANNER, *Muž apoštolský, aneb, Život a ctnosti ctihodného pátera Albrechta Chanovského z Tovaryšstva Ježíšova v českém království*, Praha 1932, s. 177.

Ovšem sám skalský administrátor byl také v těchto letech badatelsky činný. Nejprve se tematicky vrátil do Kouřimi. V roce 1931 mu na pokračování vyšla studie o členech literátského sboru v tomto středočeském městečku.[67] O rok později se opět věnoval matrikám a zpracoval záznamy o narozeních a křtech dětí ze šlechtických rodin, zejména rodu Vratislavů z Mitrovic.[68]

Dne 8. ledna 1934 oslavil Vincenc Oehm své 80. narozeniny. Blahopřál mu kromě jiných jeho dlouholetý přítel Vilém Bitnar (1874–1948), a to nejenom formou korespondence,[69] ale i textem v deníku *Lidové listy*: *„Vzácného jubilea dožívá se tento zasloužilý kněz v plné svěžesti duševní i tělesné, takže při jeho přímé, statné postavě a dosavadní činnosti nikdo by se nenadál věku tak vzácného.“*[70] Realita zdravotního stavu administrátora však byla jiná a jeho život se pomalu blížil svému konci. Trpěl mnohými zdravotními problémy, jako byla cukrovka či kornatění tepen, a zemřel symbolicky dne 16. května 1935.[71] *„Se zesnulým odešla na věčnost svérázná postava jednoho z nejstarších českých kněží, jenž zemřel právě v den sv. Jana, patrona chrámu, jehož byl dlouhá léta administrátorem.“*[72] Pochován byl, jak už bylo zmíněno v úvodu, na Olšanských hřbitovech v Praze.[73]

67) Vincenc OEHM, *Členové literátského sboru v král. městě Kouřimi v letech 1637–1712*, Časopis Rodopisné společnosti československé v Praze (dále jen ČRSČ) 1, 1931, s. 10–12, a ČRSČ 2–3, 1931, s. 62–65.

68) Krátký text vyšel v sekci *Zprávy*. Vincenc OEHM, *Z křestních matrik Chotovinských*, ČRSČ 2–3, 1932, s. 153–154. Text vyšel znovu, drobně poupraven, i v moderní době. Viz: Vincenc OEHM, *S večera skonal, s anděly svatými své bydlo přijal… Z křestních matrik chotovinských*, Rodopisná revue 1, 2007, s. 4.

69) LA PNP, f. Bitnar Vilém, pravděpodobně kopie dopisu zaslaného Vilémem Bitnarem Vincenci Oehmovi z 8. ledna 1934.

70) Bitnar se ve snaze shrnout Oehmův život dopustil chyby v dataci ohledně vysvěcení na kněze, které uvádí k roku 1877, došlo k tomu ale, jak bylo řečeno výše, o rok dříve. Srov. Vilém BITNAR, *Vzácné jubileum kněze*, Lidové listy. Ústřední orgán československé strany lidové 4, 6. 1. 1934, s. 5.

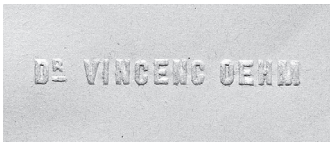
71) Příčin úmrtí je uvedeno hned několik: na první místě degenerace srdeční tkáně, dále zmiňované ateroskleróza a cukrovka a v neposlední řadě i zánět průdušek. AHMP, Sbírka matrik, sign. TRP Z14, fol. 211.

72) Václav PETERA, *Geniové Církve i vlasti. Památník a galerie kněží katolických prací a snahami o Církev a národ svůj vynikajících a zasloužilých, svazek IX. 1934–1938*, [1924–1985], fol. 110.

73) Krátký medailonek je Oehmovi věnován i v publikaci o pražských hřbitovech, bohužel se také zde nachází několik nepřesností – špatný rok vysvěcení na kněze či doktorské zkoušky. Srov. Miloš SZABO, *Pražské hřbitovy. Olšanské hřbitovy IV.*, Praha 2012, s. 152–153. Chyby pak přebírá i Miroslav TRNKA, *Rodopisné poznámky z jihu Čech a Šumavy 5*, Praha 2013, s. 16.

Obr. 2: Vincenc Oehm pravděpodobně již jako administrátor u sv. Jana Nepomuckého na Skalce (Zdroj: Katolická teologická fakulta Univerzity Karlovy, knihovna, sign. OP2/9, Václav PETERA, *Geniové Církve i vlasti, svazek IX. 1934–1938*, fol. 110)

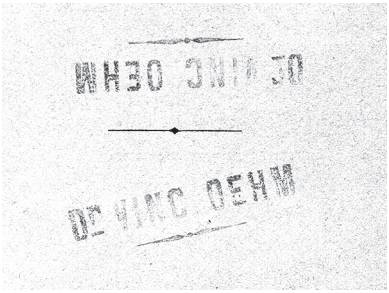
Obr. 3: Oehmovo slepotiskové razítko (Zdroj: Národní knihovna České republiky, sign. RF F 001210, Hermann Joseph SCHMITZ, *Gegen den Strom*, titulní strana – výřez razítka)

Oehmova knihovna

Než budou popsány jednotlivé svazky, je potřeba zmínit fakt, že Vincenc Oehm používal během svého života v zásadě dvě různá exlibris. Starší, slepotiskové razítko, nese jednoduché označení: „*Dr. Vincenc Oehm*“. Mladší je razítko s označením funkce administrátora. Celý jeho text zní: „*Dr. VINCENC OEHM, GYMN. PROFES. V. V. PRAHA-II.-1991 SKALKA VI. ADMINISTRÁTOR KOSTELA SV. JANA GENER. ZÁSTUPCE SPOLKU SV. JOSEFA V BRIXENU.*“ Pouze v jednom případě se objevuje varianta razítka „*Dr. Vinc. Oehm*“, která působí jako jakýsi prototyp, pravděpodobně než začal používat slepotiskovou variantu. Na základě exlibris lze soudit, že si svou knihovnu začal systematicky budovat, resp. označovat, až po roce 1888, kdy dokončil doktorát z teologie. Slepotiskové razítko používal častěji, tak je tomu alespoň v doposud identifikovaných svazcích. Z celkového počtu 85 knih s provenienční značkou jich razítko s funkcí administrátora nese pouze sedm.

Obr. 4: Oehmovo razítko s označením funkce administrátora (Zdroj: Národní knihovna České republiky, sign. 54 Se 000318, Albert CHANOVSKÝ Z DLOUHÉ VSI, *Správa křestianská, s krátkým wýkladem podstatněgssjch wěcý*, strana s provenienčním razítkem za titulní stranou – výřez razítka)

Obr. 5: Oehmovo ojedinělé razítko (Zdroj: Národní knihovna České republiky, sign. RF F 003993, Joseph Adam Gustav HERGENRÖTHER, *Theologische Bibliothek*, Bd. 1, titulní strana – výřez razítka)

Národní knihovna České republiky

První institucí, kde lze dnes nalézt svazky patřící kdysi do Oehmovy knižní sbírky, je Národní knihovna České republiky (dále jen NK ČR). Ke konci roku 2025 činil jejich počet 24, resp. 26, jsou-li započítány i dva, které sice nemají přímo Oehmovo razítko, ale jak bude ukázáno níže, s velkou pravděpodobností mu patřily.[74] Prvním titulem je již zmiňované Oehmovo dílo *Karel IV. odmítá návrhy římského tribuna Koly di Rienzo*. Jedná se o otisk z *XXI. programu c. k. realného a vyššího gymnasia v Příbrami* za školní rok 1900, kde, jak bylo uvedeno výše, autor tehdy vyučoval.[75] Tento svazek je dnes součástí Fondu 19. století, který patří do Univerzálního knihovního fondu.[76] Kdy a jakým způsobem se do knihovny dostal, bohužel nebylo možné zjistit. Vzhledem k tomu, že ještě nemá přidělené přírůstkové číslo, muselo k převzetí dojít před rokem 1946, kdy se začaly svazky

74) Zpracování svazků stále probíhá a je tak možné, že se v budoucnu objeví ještě další knihy s Oehmovým vlastnickým razítkem.
75) V. OEHM, *Karel IV. odmítá návrhy*, in: XXI. program c. k. realného a vyššího gymnasia v Příbrami, s. 3–30.
76) Sign. 54 C 000911.

s přírůstkovými čísly evidovat. Do té doby se používaly hlavně tzv. místní seznamy, což je evidence o přidělení signatury, kde se datum zpravidla neuvádělo. Pokud by se však aplikovala paralela se stejným svazkem, který se dnes nachází také v Knihovně Národního muzea a razítko rovněž obsahuje, mohl jej Oehm sám do NK ČR darovat. S jistotou to však není možné říci.

Menší skupinu pak tvoří staré tisky uložené v Oddělení rukopisů a starých tisků NK ČR. Konkrétně jde o dvě, resp. tři publikace: *Správa křestianská, s krátkým výkladem podstatněgssjch wěcý, které každému křesťanu wěděti hodně a náležitě přislussj* od Alberta Chanovského z Dlouhé Vsi, *Geistlicher Trost der Kleinmüthigen, oder das Guldene Büchlein* od Louise de Blois a *De natura rerum libri sex* od Lucretia.[77] První dvě obsahují razítko s funkcí administrátora a do NK ČR se pravděpodobně dostaly společně s dalšími svazky z tzv. rezervních fondů, o kterých bude pojednáno níže.[78] Třetí publikace v tomto ohledu vyniká, nejenže přímo razítko neobsahuje, ale byla součástí tzv. pražské lobkowické knihovny. Tato knihovna se do Klementina dostala roku 1928, kdy byla koupena státem a převezena sem z Lobkovického paláce na Malé Straně.[79] Na předním přídeští svazku je nalepen bílý štítek s černě tištěným grafickým exlibris: dva putti sedí v přírodě pod sloupem s nápisem „*Constantia*" a pod tím se nachází nápis „*Ex Bibliotheca Oehmiana*". Kniha se tak velmi pravděpodobně nacházela u Oehma (bez jeho exlibris) a zdá se, že další majitel měl potřebu její původ zaznamenat. Kdy a jak se titul dostal k Lobkowicům, bohužel není možné zjistit.

Největší skupinu představují knihy uložené dnes v tzv. rezervních fondech. Jde o 21, resp. 22 svazků, u kterých převažuje německý jazyk a náboženská tématika.[80] Dále jsou zde publikace věnující se historii, a to

77) Albert CHANOVSKÝ Z DLOUHÉ VSI, *Správa křestianská, s krátkým výkladem podstatněgssjch wěcý, které každému křesťanu wěděti hodně a náležitě přislussj*, [Praha] 1733, sign. 54 Se 000318; Louis de BLOIS, *Geistlicher Trost der Kleinmüthigen, oder das Guldene Büchlein*, Augsburg 1768, sign. Sf 000676; Titus LUCRETIUS CARUS, *De natura rerum libri sex*, Londini 1749, sign. 65 F 001538.

78) Titul od Chanovského potvrzuje Oehmův zájem o jeho osobu a dílo. Viz výše.

79) Jaroslava KAŠPAROVÁ, *Pražská lobkovická knihovna jako součást fondu Státní knihovny ČSR*, Documenta Pragensia 9/1, 1991, s. 245–256, zde s. 247. Vlasta FALTYSOVÁ (ed.), *Rukověť tištěných knihovních fondů Národní knihovny České republiky. Od prvotisků do konce 19. století*, Praha 2006, s. 153.

80) V němčině je 13 publikací, česky pak 9. Pod náboženskou tématiku lze zařadit 13 knih, ovšem některé mají přesah např. i do historie.

Obr. 6: Knihy obsahující razítka Vincence Oehma uložené v tzv. rezervních fondech Národní knihovny České republiky (Foto: autorka)

včetně Oehmových vlastních prací. Jeho zájem byl však širší. Mezi touto skupinou se například nachází i učebnice francouzštiny. Tu mohl získat od některého ze svých studentů, protože na předsádce najdeme hned dvě jména, očividně patřící právě nějakým mladíkům: *„Karel V. Hlaváček (jméno přeškrtnuto) IV.a. a Ant. Hudrlický* [?] *gymn.“*[81] Učebnici ale Oehm zařadil do své knihovny pravděpodobně až v době, když již byl jakožto profesor penzionován, protože obsahuje administrátorské razítko. Jaké byly jeho znalosti francouzštiny, však nevíme. Sám Oehm uvedl, že z jazyků ovládal češtinu, němčinu a částečně italštinu.[82]

81) Jan HERZER, *Učebná kniha jazyka francouzského, kterou pro školy české sestavil Jan Herzer, II. díl*, Praha 1889, sign. RF B 296925.

82) Viz osobní výkazy z jeho působení na C. k. vyšším gymnasiu v Žitné ulici v Praze: AHMP, f. Jiráskovo gymnasium Praha II. – Nové Město, Resslova 10, osobní spisy profesorů, neuspořádáno. Vzhledem k jeho studiím lze do výčtu zařadit ještě latinu.

Další knihou, která vyniká svým zaměřením, je *Vlastní silou* od Samuela Smilese.[83] Tematicky by šla zařadit pod individuální či vývojovou psychologii. Oehm svazek sice opatřil svým slepotiskovým razítkem, ale nikdy jej nečetl. Knižní blok zůstal do dnešních dní nerozřezán. Zda (ne)četl medicínsky založený titul o nervové slabosti od Paula Bergera, stoprocentně říci nelze.[84] Knižní blok je sice rozřezán, ale strany neobsahují žádné poznámky, jež měl Oehm často ve zvyku dělat. Naopak zatržené pasáže se nacházejí v publikaci z úplně jiného ranku. Jde o plán města Mnichova s rejstříkem.[85] Samotný plánek byl nalepen na zadních deskách, které však i s ním chybí.[86] Z archivních pramenů se ale nepodařilo zjistit, zda Oehm Mnichov někdy navštívil. O něco zajímavější je v tomto směru druhá kniha, kterou lze taktéž zařadit k tématu cestování. Jde o ilustrovaného průvodce po c. k. rakouských státních drahách pro trasy: Trient-Primolano (-Benátky), Trient-Malè (s Dermulo-Mendel), a pro další automobilové poštovní linky.[87] U místního rejstříku je tužkou dopsaná poznámka *„Professor Oehm, Pfarrer Vaněček kommen* [?] *heute Abends* [?]“.[88] Text je hodně přeškrtaný a tudíž špatně čitelný, ale dle něj mohl Oehm cestovat s farářem Vaněčkem.[89] Zvláštní je v tomto případě umístění Oehmova slepotiskového razítka, které bylo vytlačeno na extra lístek, jenž je vlepen na přídeští. Navíc je u něj další – tentokrát inkoustové – razítko s nápisem *„Ex libris“*. Ze všech známých dochovaných knih je toto jediný případ, kdy měl někdo (otázkou zůstane, zda sám Oehm) potřebu dodat ke

83) Samuel SMILES, *Vlastní silou = Self-Help*, Praha 1877, sign. RF B 295680.
84) Paul BERGER, *Die Nervenschäche (Neurasthenie). Ihr Wissen, ihre Ursachen und Behandlung*, Berlin 1885, sign. RF F 001106.
85) Ludwig WENNG, *Neuster Stadtplan von München. Mit Wegweiser zu den Sehenswürdigkeiten, Strassen, Plätzen etc.*, München [mezi 1890 a 1900], sign. RF F 001786.
86) Jeden plánek se zachoval v Mapové sbírce Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy a je dostupný online. L. WENNG, *Neuster Stadtplan von München* [online], [citováno dne: 30. 11. 2025]. Dostupné z: https://kramerius.cuni.cz/uk/view/uuid:6824baae-9437-11ec-884a-fa163e4ea95f?page=uuid:68e6bece-9437-11ec-884a-fa163e4ea95f.
87) *Illustrierter Führer auf den k. k. Österr. Staatsbahnen für die Strecken: Trient-Primolano (-Venedig), Trient-Malè (mit Dermulo-Mendel), für die Automobilpostlinien: Primiero-San Martino di Castrozza-Predazzo, Neumarkt-Cortina d'Ampezzo, Malè-Madonna di Campiglio und für den Gardasee*, Wien [1900?], sign. RF F 006722.
88) Tamtéž, s. 118.
89) Pravděpodobně šlo o Františka Vaněčka (* 1859), původně faráře v Týnci nad Sázavou, od roku 1903 kanovníka na Vyšehradě. Viz: *Katolické listy. Ústřední orgán československé strany lidové* 178, 6. 7. 1903, s. 3.

jménu ještě doplňující informaci, že se jedná právě o exlibris. Také způsob označení na částečně vlepeném lístku je ojedinělý.

Z knih obsahujících náboženskou tematiku, kterých měl jakožto katolický duchovní jistě velké množství, se dochovaly tyto: s textovým razítkem administrátora to jsou *Neuestes Regelbüchlein für die Mitglieder des dritten Ordens des heiligen Vaters Franziskus* a *Betrachtungsbuch für Priester*.[90] Další publikace, ve které se objevuje administrátorské razítko, se týká věšteb a kouzelných zázraků a nese název *Orakel und Zauberwunder*.[91] Slepotiskové razítko pak mají tři svazky *Homiletische Vorträge für Sonn- und Festtage* různých vydání (velká část knižních bloků je nerozřezána, ale některé části jsou podtrhané), *Gegen den Strom*, *Der selige Clemens M. Hofbauer* a titul s nerozřezaným knižním blokem *Die Exerzitienwahrheiten*.[92] Knihu *Theologische Bibliothek* asi majitel velmi využíval, nejenom že obsahuje ono ojedinělé razítko „*Dr. Vinc. Oehm*“, ale zůstaly v ní zachovány také dva lístky. První je z Oehmova působení v Příbrami, kde si poznačil jména dvou studentů, Zdeňka Kuděje a Jana Boženy, jméno jejich poručníka a to, kde v Příbrami bydleli.[93] Druhý lístek je jakási zpovědní kartička, která informuje o tom, že Otakar Novák, žák I. třídy C. k. gymnázia v Praze v Žitné ulici, vykonal svatou zpověď dne 21. června 1911.[94]

Z česky psaných knih jsou v tzv. rezervních fondech uchovány *Encyklopédie příkladův z písma svatého, z dějin Církve a z obecného života*; *Štít víry* či *Apoštolové slovanští sv. Cyrill a Methoděj, jejich život a osudy církve*

90) Ein Priester des KAPUZINER-ORDENS, *Neuestes Regelbüchlein für die Mitglieder des dritten Ordens des heiligen Vaters Franziskus. Nach der neuesten Verordnung des Papstes Leo XIII.*, Mainz 1883, sign. RF F 004190; Franz Joseph HOLZWARTH, *Betrachtungsbuch für Priester*, Schaffhausen 1860, sign. RF F 006174.

91) August ROHLING, *Orakel und Zauberwunder. Alte pikante Sachen*, Mainz 1882, sign. RF F 005679.

92) Johann Emanuel VEITH, *Homiletische Vorträge für Sonn- und Festtage*, Wien 1831–1855, Bd. 5 a 6, sign. RF F 007155 a RF F 007156; Johann Emanuel VEITH, *Homiletische Vorträge für Sonn- und Festtage*, Wien, 1846–1848, Bd. 2, RF F 007157; Hermann Joseph SCHMITZ, *Gegen den Strom. Erwägungen und Ratschläge für christliche Jungfrauen der gebildeten Stände*, Einsiedeln [1913], sign. RF F 001210; Matthäus BAUCHINGER, *Der selige Clemens M. Hofbauer. Ein Lebensbild*, Wien 1889, sign. RF F 005346; Heinrich BRUDERS, *Die Exerzitienwahrheiten*, Innsbruck 1922, sign. RF F 006345.

93) Zdeněk Kuděj maturoval v roce 1901. Viz: *Jubilejní almanach gymnasia v Příbrami 1871–1946*, s. 137.

94) Joseph Adam Gustav HERGENRÖTHER, *Theologische Bibliothek. Handbuch der allgemeinen Kirchengeschichte*, Freiburg im Breisgau, 1884–1886, Bd. 1, sign. RF F 003993.

slovanské na Moravě a v Čechách.[95] Kulturně-historickou tematiku pak zastupují *Bartošova Kronika pražská od léta Páně 1524 až do konce léta 1530* a *Kulturní obraz českých měst*.[96] Všechny tyto svazky obsahují slepotiskové razítko.

Poslední podskupinu tvoří opět Oehmova vlastní tvorba. Zajímavou cestu podnikl svazek *Protokol reformační komise*. Ten obsahuje slepotiskové razítko a rovnou dvě poštovní známky. Přes první z roku 1898 je natištěno razítko gymnázia v Příbrami, druhá pochází z roku 1910 a je doplněna razítkem gymnázia v Žitné ulici v Praze.[97] Nabízí se úvaha, že kniha následovala Oehma v jeho zaměstnáních. Podobně na tom byly i *Paměti královského města Kouřimě*, ty sice neobsahují žádné exlibris, ale je na nich opět nalepena známka z roku 1910 a razítko gymnázia v Žitné. Uvnitř se nachází zpovědní kartička žáka stejného ústavu, Bohumíra Klečky ze IV.a.[98]

Jak se výše uvedené knihy z tzv. rezervních fondů do NK ČR dostaly, bohužel není možné říci. K jejich zpracování došlo z části (týká se především nebohemikálních titulů) až díky projektu *Knihy znovu nalezené*, který započal roku 2015. V knihovně mohly být řadu desítek let jako součást různých svozů po druhé světové válce.[99] Odkud přesně tedy svazky přišly, nelze vzhledem k nulové pramenné základně určit. Jako malé vodítko může sloužit Oehmova dochovaná korespondence v LA PNP uložená ve fondu Karla Jaeniga. Ten ustanovil před svou smrtí univerzálním dědicem českobudějovického biskupa Josefa Antonína Hůlku (1851–1920), který pověřil právě Vincence Oehma, aby rozdělil knihovnu, sbírku obrazů a literární

95) Jan Nep. ČERNOHOUZ (ed.), *Encyklopédie příkladův z písma svatého, z dějin Církve a z obecného života*, Praha 1879–1880, díl 1–3, sign. RF B 293508; Edvard BRYNYCH, *Štít víry. Vysvětlení a důkaz pravd katolických, které se obzvláště v církvích protestantských čili evangelických upírají, s vyvrácením námitek proti nim činěných*, Praha 1890, sign. RF B 296966; H. PRAVDA, *Apoštolové slovanští sv. Cyrill a Methoděj, jejich život a osudy církve slovanské na Moravě a v Čechách*, Praha 1885, sign. RF B 296954.

96) J. K. ERBEN (ed.), *Bartošova Kronika pražská od léta Páně 1524 až do konce léta 1530*, Praha 1863, sign. RF B 298957; Zikmund WINTER, *Kulturní obraz českých měst. Život veřejný v XV. a XVI. věku*, Praha 1890–1892, sv. 2, sign. RF B 294905.

97) V. OEHM, *Protokol reformační komise*, sign. RF A 034208.

98) V. OEHM, *Paměti královského města Kouřimě*, sign. RF B 293640.

99) Marcela STROUHALOVÁ, *Skrytá minulost knih uložených v Rezervních fondech Národní knihovny ČR*, Praha 2017, s. 7.

pozůstalost různým církevním institucím.[100] Část knih měl Oehm darovat Strahovskému klášteru, některé předměty ale měly na Skalce zůstat. Po Oehmově smrti v roce 1935 věnoval jeho nástupce Václav Vajs (1882–1948) strahovské knihovně zbytek knih, a i Jaenigovu literární pozůstalost (s ní se tak dochovaly i některé dokumenty týkající se Oehma). Písemná pozůstalost byla uložena v klášteře na Strahově, později pak předána Památníku národního písemnictví, který ji roku 1966 zařadil do svého Literárního archivu.[101]

S bližším určením nepomohou ani samotné svazky, protože se v nich žádné jiné provenienční značky než Oehmovy, nenacházejí. Až na jedinou výjimku a tou je *Bartošova Kronika*. Ta vedle již známého slepotiskového razítka obsahuje ještě další dvě: *Ústav dějin KSČ knihovna* a *Knihovna ústředního výboru KSČ*. Nejprve se tak svazek musel nacházet v Knihovně Ústavu dějin Komunistické strany Československa (dále jen KSČ), která byla budována od roku 1952.[102] Po roce 1968 se *Bartošova Kronika* musela dostat do Knihovny Ústředního výboru (dále jen ÚV) KSČ, protože Ústav dějin byl nahrazen nejprve Ústavem dějin socialismu, po roce 1970 Ústavem dějin marxismu-leninismu. Knihovna ÚV KSČ byla interní knihovnou vzniklou pro potřeby členů a pracovníků ÚV a dá se předpokládat, že po pádu komunistického režimu se část knih odsud dostala do Národní knihovny, resp. materiály dokládají, že se o tom minimálně uvažovalo.[103] Otázkou zůstane, jak se tato jediná kniha dostala ze Skalky do stranických knihoven, aby se nakonec opět připojila k ostatním Oehmovým svazkům uloženým v tzv. rezervních fondech NK ČR.

100) Např. o Seitzovy obrazy se přihlásil Jan Říhánek (1863–1935), tehdejší ředitel arcibiskupského semináře v Praze, a Oehm mu je později vydal. Viz: LA PNP, f. Jaenig Karel, dopisy Jana Říhánka Vincenci Oehmovi z října a prosince 1914.

101) Pavel KŘIVSKÝ, *Karel Jaenig (1835–1914). Soupis osobního fondu*, Praha 1971, s. 2.

102) Šlo o prezenční knihovnu, která měla studovnu v Ústavu dějin KSČ na adrese Rytířská 31, Praha 1. Viz: Bohumil PELIKÁN, *Knihovna Ústavu dějin KSČ – pramen informací. Informativní příručka*, sv. 1, Praha 1968, s. 12–13.

103) Archiv Národní knihovny, f. Národní knihovna ČR Praha (1982) 1990–, Podací deník (1986–1992) – Sekretariát, Zápis z 29. 12. 1989, neuspořádáno. Za informace děkuje autorka Markétě Kabůrkové.

Knihovna Národního muzea

Další institucí, která dnes vlastní dokonce ještě větší počet Oehmových svazků než NK ČR, je Knihovna Národního muzea (dále jen KNM). Doposud se podařilo s původním majitelem ztotožnit 56 titulů.[104] Ovšem na rozdíl od těch nacházejících se dnes v Národní knihovně byly pravděpodobně všechny do muzea darovány. V první řadě je to již zmiňované Oehmovo vlastní dílo *Karel IV. odmítá návrhy římského tribuna Koly di Rienzo*.[105] Muzeu byl spisek darován autorem hned v roce 1900.[106] Je zajímavé, že mezi publikováním a darováním díla uplynulo velmi málo času, a i přesto se na titulním listu nachází Oehmovo slepotiskové razítko. Nabízí se tedy úvaha, zda byl svazek vůbec součástí jeho knihovny, či zda autor pouze záměrně neoznačil dar svým exlibris. V případě otisku je tak pravděpodobnější, že Oehm dodal své razítko na obálku jakožto autor díla. Obálka byla provizorní a v zásadě nesla pouze označení *Otisk z příbramského gym. programu 1900*. Ve sbírkách Národního muzea se nacházejí hned dva exempláře tohoto díla se slepotiskovým razítkem.[107] Bohužel nelze říci, který z nich autor daroval onoho roku 1900 a jak se do muzea dostal druhý.

Rovněž v přesně neurčeném roce věnoval Vincenc Oehm do knihovny muzea svou knihu *Paměti královského města Kouřimě*. Exemplář sice neobsahuje vlastnickou značku, zato je uvnitř vlastnoruční Oehmovo dedikování.[108]

V březnu roku 1926 došlo k objemově největšímu obdarování. Knihovna muzea získala od skalského administrátora celkem 43 většinou drobných

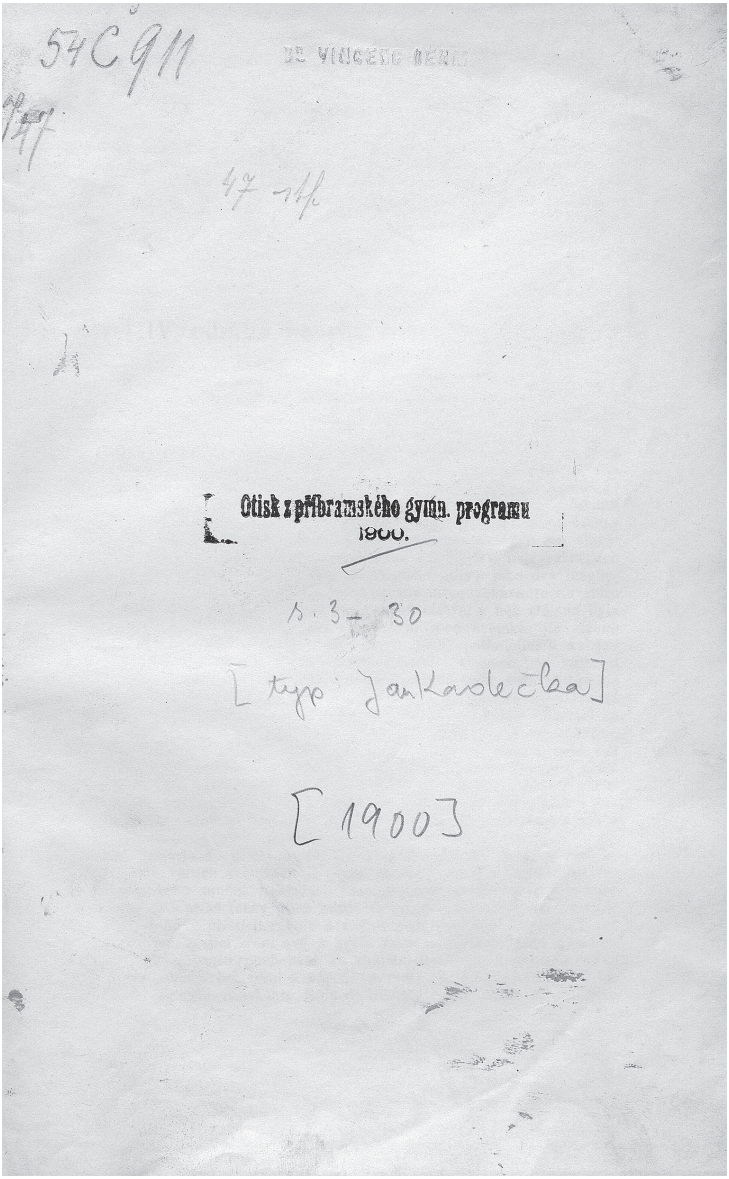
104) Započítána je i jedna kniha, ve které není razítko, ale obsahuje věnování. Viz níže. Některé svazky jsou uveřejněny v databázi PROVENIO, viz heslo k V. Oehmovi: PROVENIO. Databáze vlastníků historických a moderních knižních sbírek a provenienčních záznamů v knihách. KNM [online], [citováno dne: 18. 1. 2026]. Dostupné z: https://provenio.cz/#!/records/62f7f7fb-3009-4a97-84d7-8ad329e09600. Autorka děkuje za dohledání mnohých titulů a informací Michalu Klackovi.

105) Sign. 83 II 00035 a 85 C 00093.

106) *Časopis Musea království Českého* 1, 1901, s. 100.

107) Celkem se v ČR dochovalo devět exemplářů a u šesti z nich je zachována i původní obálka, jak je popsáno u konkrétních institucí. Do výzkumu byly zařazeny svazky obsažené v Souborném katalogu. Souborný katalog České republiky (CASLIN) [online], [citováno dne: 19. 1. 2026]. Dostupné z: https://aleph.nkp.cz/F/4AV4TKC8NTP6PU6X41NF5UKS4VHYIMA8G7SSUGBG2K5NPCA8EG-19927?func=file&file_name=find-b&local_base=SKC.

108) Sign. 69 C 000396.

Obr. 7: Provizorní obálka Oehmova díla (Zdroj: Národní knihovna České republiky, sign. 54 C 000911, Vincenc OEHM, *Karel IV. odmítá návrhy římského tribuna Koly di Rienzo*)

svazků.[109] Všechny obsahují slepotiskové razítko a dar je možné vnímat v souvislosti s Oehmovým zraněním, o kterém bylo pojednáno výše. Vedle drobných spisů o rozsahu většinou čtyři či osm listů vynikají velmi použité přednášky v řečtině pro studenty prvního a druhého ročníku filozofie nebo slovník francouzské akademie.[110] Drobné tisky většinou z 19. století se týkají různých projevů či oslavných písní. Neobsahují žádné poznámky. Oehm je pravděpodobně pouze sbíral a pro žádné další bádání nevyužil.[111]

Pro zajímavost lze mezi nimi najít kupříkladu sepsanou přednášku Josefa Dobrovského *Ueber die Ergebenheit und Anhänglichkeit der slawischen Völker an das Erzhaus Oestreich*, kterou, jak podtitul napovídá, přednesl 25. září 1791 v sále Královské české společnosti nauk v přítomnosti císaře Leopolda II.[112]

O tři roky později získala knihovna darem od Vincence Oehma ještě dva drobné svazky. Jedná se o česky tištěné letáky, které byly vydány v roce 1831 v souvislosti s šířením cholery.[113] Oba mají, jako jediní ze všech uložených v Knihovně Národního muzea, Oehmovo razítko administrátora.

Naopak slepotiskové razítko nese ještě devět děl nacházejících se dnes ve Sbírce kramářských písní.[114] Jde o několik textů rakouské hymny, oslavnou báseň věnovanou arcivévodovi Karlovi (1771–1847) či o hymnus vytvořený u příležitosti sňatku císaře Františka Josefa I. s Alžbětou Bavorskou. Kdy přesně se tato díla do Národního muzea dostala, nelze bohužel říci.

109) Do fondu však zařadili jen 42. Přír. č. 2312/1926 nebyla přidělena signatura a je u něj poznámka *„defekt"*. O jaké dílo šlo, není možné určit – jako název je uvedeno pouze *„Tetschen"* bez udání autora, místa či roku vydání.

110) *Lectiones Graecae in usum auditorium philosophie anni primi et sucundi*, Viennae 1808, sign. 98 e 362; *Dictionnaire de l'Académie française. Tome quatrième. R–Z*, Berlin 1801, sign. 98 b 121.

111) O spiscích nebude vzhledem k množství, které by přesáhlo rámec této studie, blíže pojednáno. Tyto drobné tisky se nacházejí na sign. 71 D 121; 84 IX 60 až 65; 84 IX 67 až 77; 84 IX 80 až 87; 84 IX 89 až 100; 85 I 261; 85 I 299.

112) Josef DOBROVSKÝ, *Ueber die Ergebenheit und Anhänglichkeit der slawischen Völker an das Erzhaus Oestreich. Vorgelesen den 25 Sept. 1791. im Saale der k. Böhm. Gesellschaft der Wissenschaften in Gegenwart Gr. Mai. des Kais. Leopold des II.*, Prag 1791, sign. Obrození 8 B 0002 (původně měl svazek sign. 84 IX 65).

113) Jan MORVAY, *Opis psaní pana faráře v Tise Bábolné … kterak on nemocných na choleru … hojil*, Praha 1831, sign. Drobné tisky 85 V 00145; *Ponaučenj. Od cís. král. české zemské zdravotní komise* [Praha], [1831], sign. Drobné tisky 85 V 00146.

114) Jde o sign. KP G 13, KP G 15/1, KP G 16/1, KP 5005, KP 5106, KP 5107, KP 5108, KP 5196, KP 11548. Byť je zde uvedeno jen devět písní, pod daným přírůstkovým číslem je jich evidováno 16, ale ostatní Oehmovo razítko nemají.

K jejich zkatalogizování došlo až v roce 1948 a jako jejich původ je uvedeno pouze *„Ze staré zásoby“* a *„Kuchynka, Martin“*. Lze tak předpokládat, že je do muzea mohl darovat zmiňovaný Martin Kuchynka či že byly do knihovny předány například z jeho pozůstalosti. Tato osoba by mohla být totožná s Martinem Kuchynkou (1843–1900), učitelem matematiky.[115] Toho Oehm znal ze svého působení na C. k. českém ústavu ku vzdělání učitelů v Praze.[116] Pokud by skutečně šlo o matematika Kuchynku, mohly se tak jeho prostřednictvím dostat svazky od Oehma až do Knihovny Národního muzea. Vzhledem k nulové pramenné základně se však jedná o pouhou domněnku.

Do knihovny na Skalce pravděpodobně patřil i konvolut *Nepomucenische Ehren-Octav*, dnes rovněž uložený v Národním muzeu. Jedná se o několik desítek tisků týkajících se sv. Jana Nepomuckého, které byly svázány dohromady již v 18. století. Svazek v bílé zdobené pergamenové vazbě obsahuje vedle základního díla ještě dalších 49 přívazků. Důležité jsou v tomto případě přívazky číslo 14 až 27. Jde o 15 tisků v češtině, o něž se zajímal i Vincenc Oehm.[117] Všechny je popsal ve své výše zmiňované studii *Příspěvek ku kazatelské literatuře sv. Janské v XVIII. století*. Nejenom, že naprosto souhlasí pořadí přívazku v knize s Oehmovým popisem, ale jak sám Oehm v úvodu zmínil, jednalo se o objemný, v bílé vepřovici ozdobně svázaný foliant, uchovaný z pozůstalosti Karla Jaeniga. Texty byly rovněž nejenom česky, ale i latinsky a německy.[118] Další malou indicií je například i vevázaná grafika se sv. Janem Nepomuckým vznášejícím se k nebi doprovázeným anděli nad Karlovým mostem. Ta je – stejně jako v Oehmově popisu – připojena hned za přívazkem *SWATY JAN NEPOMVCKY / Zlaty Agnusko*.[119]

115) O osobě M. Kuchynky viz: Lukáš VÍZEK, *Martin Kuchynka*, Učitel matematiky 4, 2021, s. 223–236.

116) Viz výše. Kuchynka učil matematiku a kreslení a na tamním ústavu byl profesorem od října 1875 až do své smrti v květnu roku 1900. *Jubilejní almanach 1848–1948: Amerlingova státního mužského učitelského ústavu v Praze II*, Praha 1948, s. 181.

117) Číselná řada přívazků obsahuje vedle čísla 16 i číslo 16a.

118) Oehm psal dokonce o dvou svazcích. Jaké konkrétní texty se nacházely v druhém svazku, zůstane zahaleno tajemstvím. Srov. V. OEHM, *Příspěvek ku kazatelské literatuře sv. Janské v XVIII. století*, s. 60.

119) Tamtéž, s. 62. Žádný z dalších exemplářů typologicky stejného vydání „Zlatého Agnuska“ grafiku se sv. Janem Nepomuckým neobsahuje. Ověřeny byly exempláře v knihovnách Kláštera křižovníků v Praze, Kláštera premonstrátů v Teplé, Národního muzea, Stra-

Tento svazek nebyl prozatím do počtu „Oehmových" knih v Národním muzeu započítán. Doposud se nepodařilo zjistit, zda Oehm začlenil do své knihovny nějaké svazky oficiálně patřící kdysi Karlu Jaenigovi. Do Národního muzea se kniha dostala roku 1952 koupí a jediné exlibris, které obsahuje, patřilo Vilému Bitnarovi. Vzhledem k jeho kontaktům s administrátorem nelze vyloučit, že ji získal jako dar či se k němu mohla dostat z Oehmovy pozůstalosti.

Literární archiv Památníku národního písemnictví

Další institucí, která má ve svých sbírkách svazek patřící kdysi do Oehmovy knihovny, je LA PNP. Jedná se o drobný rukopis od Niemeczka (křestní jméno bohužel neuvedeno) obsahující dvě části. První jsou *Einige Lieder* snad z roku 1832 (dopsáno tužkou) a druhá část nese název *Lieder mit Guittarr- und Sing- Notten* a je z roku 1837.[120] Cesta tohoto souboru básní a notových zápisů do Literárního archivu byla relativně jednoduchá. Profesor Oehm jej roku 1926 daroval do Knihovny Národního muzea.[121] Literární archiv byl v té době součástí právě Národního muzea, resp. spadal pod jeho knihovnu. Jako oddělení se osamostatnil až na počátku šedesátých let a k 1. lednu 1964 přešel jako sbírkotvorné oddělení do Památníku národního písemnictví.[122] A tak získal Niemeczkův tenký sešit své současné uložení.

Knihovna Západočeského muzea v Plzni

Další svazek, který se nacházel v Oehmově vlastnictví, je dnes uložen v knihovně Západočeského muzea v Plzni. Jde o dílo V. A. Broučka *Domus*

---

hovského kláštera a v Národní knihovně. Viz: Databáze Knihopis č. Ko6200a [online], [citováno dne: 8. 1. 2026]. Dostupné z: https://aleph.nkp.cz/F/992162SBQ5FB7A6DVK5E7695YQ7DV423UV1UY6DBGVNHHM51X6-50176?func=find-b&find_code=WKP&x=0&y=0&request=Ko6200a&filter_code_1=WTP&filter_request_1=&filter_code_2=WLN&adjacent=N.

120) LA PNP, f. Varia, Niemeczkův rukopis.

121) Na předsádce rukopisu je otištěno razítko s datem 30. března 1926 a přírůstkové číslo D 2361, odkazující na Knihu darů (ta je dnes uložena v Knihovně Národního muzea). Na titulní straně se pak nachází razítko Knihovny Národního muzea a rovněž Oehmovo slepotiskové razítko.

122) Alena PETRUŽELKOVÁ, *Památník národního písemnictví a jeho sbírky*, Knihovna 2 [online], 2009, s. 134–142, zde s. 141, pozn. 14 [citováno dne: 6. 12. 2025]. Dostupné z: http://knihovna.nkp.cz/knihovna92/0902134.htm.

sapientiae z roku 1663.[123] Oehmovo administrátorské razítko se objevuje na předním přídeští, na titulní straně a pak ještě dvakrát v přívazku č. 1.[124] Cestu knihy z pražské Skalky až do Plzně se bohužel nepodařilo zcela zrekonstruovat. Svazek byl do plzeňské sbírky zakoupen roku 2011 v pražském antikvariátu Ztichlá klika a do něj byl pořízen před mnoha lety od dnes již zesnulého pražského antikváře Jaroslava Jirsy († 2010). Odkud knihu získal on, není, vzhledem k jeho mnohaleté činnosti antikváře a nulové pramenné základně, dnes možné zjistit.

Studijní a vědecká knihovna Plzeňského kraje

Dále se v Plzni, tentokrát však ve Studijní a vědecké knihovně, nachází ještě jeden svazek s Oehmovým razítkem. Jde opět o jeho dílo *Karel IV. odmítá návrhy římského tribuna Koly di Rienzo*.[125] Svazek je součástí knižního celku pocházející z knihovny českého právního historika a archiváře Jaromíra Čelakovského (1846–1914).[126] Po jeho smrti zakoupila roku 1915 knižní sbírku Okresní studijní knihovna Čiperova v Plzni. V roce 1950 byla založena Státní studijní knihovna v Plzni, kam byl tento celek o čtyři roky později předán a kde je dodnes uložen.[127] Jak se dílo dostalo do Čelakovského knihovny, zůstane prozatím nezodpovězeno.[128] Zajímavá v případě tohoto exempláře je jeho obálka, na které, na rozdíl od všech ostatních, chybí informace o otisku z programu příbramského gymnázia.

Knihovna Slezského zemského muzea

Rovněž v Opavě se nachází exemplář „Karla IV.“ Tento svazek se do tamní knihovny dostal koupí v roce 1950. Bohužel jméno dotyčného, který dílo

123) Vilém Antonín BROUČEK, *DOMUS SAPIENTIAE*, Pragae 1663.
124) Popis celého konvolutu viz: Lenka BENDOVÁ, *Soupis tisků 17. století Západočeského muzea v Plzni. Catalogus operum saeculo XVII impressorum quae in Museo Bohemiae occidentalis Plznae asservantur*, Plzeň 2019, s. 48–51.
125) Sign. VIC51/1.
126) Přírůstkové číslo Ce 2210 odkazuje na původ právě z této knižní sbírky.
127) Jitka JANEČKOVÁ, *Knihovna Jaromíra Čelakovského v Plzni*, Právněhistorické studie 1, 2015, s. 213–217, zde s. 215. Vedle Oehmova slepotiskového razítka se dochovala i modrou tužkou napsaná signatura G IV a 9, označující dle J. Janečkové patrně skříň, polici a pořadí na polici v původní Čelakovského knihovně. Tamtéž.
128) Oehm se mohl s Čelakovským znát osobně a svůj svazek mu darovat. Je možné, že se v některém z archivních fondů uložených v Archivu města Plzně, Archivu Národního muzea či LA PNP k tomuto tvrzení nachází nějaký doklad. Průzkum těchto rozsáhlých nezpracovaných fondů však přesahuje rámec studie.

do knihovny prodal, je v evidenční knize nečitelné a tím pádem nelze jeho původ dohledat.

Knihovna Univerzity Palackého v Olomouci

I v Olomouci se nacházel exemplář se slepotiskovým razítkem Oehmovy studie ke Karlu IV. Opět však není jasné, jak se do univerzitního fondu dostal. Ze štítku nalepeného hned vedle Oehmova exlibris lze získat alespoň několik málo informací – svazek byl zařazen do fondu Historického ústavu Univerzity Palackého v Olomouci v roce 1950, jakým způsobem došlo k nabytí, však není možné zjistit. V době sepsání této studie se nacházel v centrální knihovně, kam byl přesunut po jejím otevření v roce 1998.[129]

Další tituly, které vlastnil

Následující řádky se věnují titulům, které patřily do Oehmovy knihovny, ale kde se dnes jejich fyzické nosiče nacházejí, se prozatím nepodařilo zjistit. V první řadě se jedná o dílo *Vorstellungen aus dem Leben des h. Wenzels, welche einer in 14ten Jahrhunderte gezeichneten Bilder-Bibel von welislaw angehängt sind*.[130] Jak bylo již v úvodu naznačeno, v roce tisícího výročí smrti sv. Václava, se Oehm podílel na jubilejní výstavě k oslavě tohoto světce, kam zapůjčil právě toto dílo.[131] Kde se však svazek nyní nachází a zda vůbec ještě existuje, zůstane nezodpovězenou otázkou. Žádný z dnes známých exemplářů v knihovnách v České republice Oehmovo razítko nemá.[132]

---

129) Následně bylo rozhodnuto o vyřazení exempláře z fondu, nyní se nachází v autorčině osobním archivu.

130) *Vorstellungen aus dem Leben des h. Wenzels, welche einer im 14ten Jahrhunderte gezeichneten Bilder-Bidel von welislaw angehängt sind. Nebst dem Texte einer alten lateinischen Legende zur Erklärung derselben*, Prag 1811.

131) Antonín PODLAHA – Antonín ŠORM (eds.), *Průvodce výstavou Svatováclavskou na Hradě pražském. Uspořádanou v jubilejním roce 1929*, Praha[4] 1929, s. 45, č. 33.

132) Prověřeny byly svazky v těchto institucích na základě Souborného katalogu ČR (stav ke dni 10. 1. 2026): NK ČR, Knihovna Akademie věd ČR (dále jen AV ČR), Knihovna Ústavu dějin umění AV ČR, Knihovna Národního archivu, Knihovna Uměleckoprůmyslového musea v Praze, Moravská zemská knihovna v Brně, Seminář dějin umění Filozofické fakulty Masarykovy univerzity Brno. Jak upozornila již Alena Petruželková na příkladu muzejních knihoven, ne všechny instituce spravující knihovní fondy se Souborným katalogem ČR spolupracují. Bez toho je však lokalizace dalších existujících exemplářů jen velmi obtížná. Viz: Alena PETRUŽELKOVÁ, *Periodika 19. století v muzejních knihovnách*, Acta Musei Nationalis Pragae – Historia litterarum 3–4, 2022, s. 149–152.

V roce 1929 Vincenc Oehm zapůjčil ještě několik exponátů včetně knih na jinou jubilejní výstavu. Mimo svatováclavského milénia připadl tento rok i na dvousté výročí svatořečení Jana Nepomuckého. Dne 19. března byla zahájena výstava svatojanských pragensií v klášteře alžbětinek v Praze Na Slupi.[133] Administrátor, který to měl ze Skalky k alžbětinkám opravdu blízko, na výstavu zapůjčil v prvé řadě titul *La sagra Giovanneide Nepomucena*.[134] Ovšem stejně jako v předchozím případě se ani v jednom známém exempláři Oehmovo razítko nenachází.[135] Kromě oratoria Jana Felicelly měli návštěvníci možnost zhlédnout z Oehmovy sbírky i Platzerovu sochu sv. Jana Nepomuckého a další v seznamu zapůjčitelů blíže neurčené obrazy, kropenku, relikviáře, homiletické kázání a jinou literaturu.[136] Mezi tituly se mohl na výstavě nacházet i výše popsaný konvolut *Nepomucenische Ehren-Octav*. Ve sborníku vydaném k výstavce jsou otištěny dva dřevoryty z českého tisku pražského z roku 1729, jejichž majitelem byl právě Vincenc Oehm. Oba lze dohledat v tiscích v *Ehren-Octav*.[137] První se nachází v záhlaví titulu *Jan celého světa*.[138] Najít druhý však bylo poněkud náročnější.

133) Vilém BITNAR, *Úvodní slovo*, in: Pragensia svatojanská. Sborník statí o kultuře českého baroka, Vilém Bitnar – Karel Procházka (eds.), Praha 1929, s. 9. Sám Oehm přispěl do sborníků statí o české kanonizační homiletice a v zásadě se jedná o zkrácenou verzi jeho textu *Příspěvek ku kazatelské literatuře sv. Janské v XVIII. století* z roku 1918, o kterém bylo pojednáno výše. Srov. Vincenc OEHM, *Česká homiletika kanonisační*, in: Pragensia svatojanská, s. 174–178.

134) Giovanni FELICELLA, *La sagra Giovanneide Nepomucena, overo: Oratorio a sei da cantarsi in Praga per la Solennita della santificazione di san Giovanni Nepomuceno, Seguita in Roma a 19. Marzo 1729. Dedicato Asua altezza reverendissima Monsignor Ferdinando de Conti di Künburg, prencipe del S. R. I. Legato Nato, Consigliere Intimo do S. M. Ces. Primatae del Regno di Boemia, Arcivescovo di Praga & c. & c. Poesia di Giovanni Felivella Napolitano*, Praga 1729.

135) Prověřeny byly svazky v NK ČR, ve Strahovské knihovně a v knihovně kláštera Rytířského řádu křižovníků s červenou hvězdou uvedené v elektronické databázi *Bibliografie cizojazyčných bohemikálních tisků do roku 1800 (BCBT)* [online], [stav ke dni 11. 8. 2025]. Dostupné z: https://bcbt.lib.cas.cz/#!/.

136) *Seznam svatojanských pragensií shromážděných na „výstavce“ v roce 1929*, in: Pragensia svatojanská, s. 187. V některých studiích otištěných v *Pragensiích svatojanských* lze k několika málo předmětům nalézt i o něco bližší popis. Šlo tak např. o kropenku s malovaným poprsím světce na skle v barokovém orámování, viz: Karel PROCHÁZKA, *Sklo svatojanské*, in: Tamtéž, s. 50. Nebo *„tři rámce a v nich ve filigránové výzdobě jazyk svatojanský. Na jednom z nich jemně provedena P. Maria Staroboleslavská“*. Viz: Karel PROCHÁZKA, *Svatý Jan v ceroplastice*, in: Tamtéž, s. 55.

137) Antonín ŠORM, *Svatojanská mřížka na Karlově mostě*, in: Tamtéž, s. 88; TÝŽ, *Svatojanské písničky poutní a jarmareční*, in: Tamtéž, s. 119.

138) Jiří Jan LIBERTIN, *Jan celého světa nejen samého Nepomuka ochranou svou a milostma ke všem patřící, svým opatrováním na všechna místa dosahující, starostí a péčí Boha všemohoucího*

Ani v jednom českém nepomucenském tisku pražského původu se totiž nenachází. Nakonec se ho podařilo objevit v latinském titulu *Sacra Lingua Joannis*, jenž je rovněž součástí objemného konvolutu.[139] Při tisku studie tak mohlo dojít k chybě a byla použita grafika sice z vystaveného exponátu (tisku pražského původu), ale z jazykově latinského a ne českého. Tuto teorii by mohla podpořit právě u této grafiky doposud zachovaná vložená záložka s dobovým upozorněním od Výboru svatojanského.

Součástí Oehmovy knihovny mohl být ještě jeden titul, pokud Josef Vašica vyhověl žádosti o zaslání exempláře, jak bylo uvedeno výše. Do knihovny na Skalce se tak mohl dostat roku 1932 či krátce po něm *Muž apoštolský*.[140] Vzhledem k velkému množství zachovaných exemplářů, nebylo toto dílo prověřováno. Jisté je, že v NK ČR se případný exemplář s Oehmovým razítkem nenachází.

Další případné svazky, resp. tituly se na základě archivních pramenů či zmínek v dobovém tisku prozatím dohledat nepodařilo.

Závěr

Předkládaná studie se snažila nejen přiblížit život a činnost kněze, středoškolského profesora a později administrátora Vincence Oehma, ale i představit dochované části jeho knihovny. Bohužel není možné říci, jak obsáhlá mohla celá knihovna být, ale na základě dochovaného torza lze soudit, že se nemuselo jednat o úplně malou sbírku. Nerozřezané archy některých svazků ukazují, že je Oehm snad z nedostatku času nikdy nečetl, ale i přesto se staly nedílnou součástí jeho knihovny. To nebyl u větších celků ojedinělý jev, jak ukazuje například zachovalá část soukromé knihovny

oslavený, Praha 1729, KNM, sign. Staré tisky 18 B 6/přív. 21. Je třeba podotknout, že se jednalo o častý motiv a grafika je otištěna i na jiných místech v konvolutu, tj. nejen v tomto českém tisku.

139) Kajetán BURGER, *SaCra LingVa IoannIs CaLaMVs SpIrItVs ParaCLetI VeLoCIter sCrIbentIs Inter Celeberrima Sacrae Canonizationis D. Joannis Nepomuceni Romae In Ecclesia Lateranensi XIII. Kal. Aprilis a SS.P.N. Benedicto XIII. De Ordine Praedicatorum Assumpto Feliciter Transactae Rememorativa Solemnia In S. Metropolitana S. Viti in Arce Pragensi Coram Nobilissimo ac frequentissimo Auditorio Super illud Psal. 44. v. 3. Lingua mea Calamus Scribae velociter scribentis*, Vetero-Pragae 1729, KNM, sign. Staré tisky 18 B 6/přív. 41.

140) J. TANNER, *Muž apoštolský, aneb, Život a ctnosti ctihodného pátera Albrechta Chanovského z Tovaryšstva Ježíšova v českém království*.

Josefa Chadraby (1891–1951), faráře ve Vilémově.[141] Na rozdíl od Chadraby, v jehož sbírce se nacházejí hlavně historicko-vlastivědné tituly, převažuje u Oehma teologická tematika, následována svazky historickými či obecně společenskovědními. V tomto směru by se dalo říci, že šlo o typickou knihovnu církevního představitele se zájmem o historii. To potvrzuje i několik dochovaných starých tisků, které obohatily sbírky nejednoho duchovního, jako v případě jeho současníka evangelíka Josefa Martínka (1847–1921), faráře v Telecím.[142]

Zajímavým aspektem Oehmovy knihovny je několik desítek většinou drobných svazků či letáků různých témat z 18. a 19. století, které administrátor věnoval Národnímu muzeu. Naproti tomu tematicky homogenní byla jeho sbírka svatojanské literatury, o které se zmiňují dobové prameny. Co všechno ona sbírka obsahovala, však není možné říci. Její součástí byl jistě konvolut *Nepomucenische Ehren-Octav*, uložený dnes v KNM, ovšem bez Oehmova razítka a titul *La sagra Giovanneide Nepomucena*, jehož konkrétní exemplář se nepodařilo ztotožnit. Nabízí se proto úvaha, že svatojanská literatura byla součástí knihovny, potažmo celé sbírky různých předmětů týkající se sv. Jana Nepomuckého shromažďované již Karlem Jaenigem a uložená na Skalce v Praze. Nemusela tak patřit přímo Oehmovi, byť se o ní v dobovém tisku tak mluví, ale chrámu. Pro případný další výzkum by jistě stálo za to z dochovaných archivních pramenů podrobně prozkoumat právě osobu Oehmova předchůdce, jeho knižní a uměleckou sbírku a celkově vyřešení jeho pozůstalosti.[143]

Vzhledem ke skutečnosti, že nemáme k dispozici žádný soupis svazků, je zrekonstruování Oehmovy knižní sbírky nelehkým úkolem odkázaným na různou mírů zpracování proveniencí v knihovnách, v případě dohledávání konkrétního titulu i na zapojení institucí do Souborného katalogu ČR. S případnými nálezy dalších knih by se pak mohl osvětlit nejen způsob

141) Michal ROZHOŇ, *Soukromá knihovna Josefa Chadraby*, in: Havlíčkobrodsko. Sborník příspěvků o historii regionu Havlíčkův Brod, 2021, s. 249–263.

142) Miroslava FŮROVÁ, *Menší knihovna starých tisků Josefa Martínka, evangelického faráře v Telecím, a jeho rodiny*, in: Libri boni semper amici fidi erunt… Kolektivní monografie k životnímu jubileu PhDr. Milady Svobodové, Alena Císařová Smítková (ed.), Praha 2023, s. 178–190.

143) Rekonstrukce Jaenigovy knihovny by byla nejspíše velmi obtížná, protože, jak se zdá, nepoužíval žádné exlibris.

používání dvou variant razítek,[144] ale i prozatím bohužel nejasné putování knižní sbírky z pražské Skalky především do NK ČR.

Tento článek byl vydán díky finanční podpoře Ministerstva kultury ČR poskytnuté v rámci Programu na podporu aplikovaného výzkumu v oblasti Národní a kulturní identity (NAKI III) projektu Kořeny a plody evropské vědy v českých, moravských a slezských historických knihovních fondech (DH23P03OVV058).

Mgr. et Mgr. Lenka Smolková Nemravová
Národní knihovna České republiky
lenkanemravova@seznam.cz

144) Např. u titulu *Die Exerzitienwahrheiten* z roku 1922 není použito administrátorské razítko, které by se dalo předpokládat, nýbrž slepotiskové. Vzhledem k malému množství dochovaných exemplářů s administrátorským exlibris, není možné jeho použití lépe analyzovat.